

PATVIRTINTA
Klaipėdos Sendvario progimnazijos
direktoriaus 2017 m. rugsėjo 1 d.
įsakymu Nr. V-38
(Klaipėdos Sendvario progimnazijos
direktoriaus 2020 m. balandžio 9 d.
įsakymo Nr. V-24 redakcija)

KLAIPĖDOS SENDVARIO PROGIMNAZIJOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Klaipėdos Sendvario progimnazijos (toliau – Progimnazijos) smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką.

2. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 patvirtintomis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis; 2016 m. spalio 18 d. Nr. XII-2685 Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 1, 2, 19, 23, 43, 46, 47, 49, 56, 58, 59 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 23¹, 23² straipsniais įstatymu; 2017 m. vasario 14 d. Nr. XIII-204 Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 2, 6, 10, 49, 56, 57 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 2¹ straipsniu įstatymu.

3. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

3.1. smurtas – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą;

3.2. patyčios – psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės kitam asmeniui daromi tyčiniai pasikartojantys veiksmai, kuriais siekiama pažeminti jo reputaciją ar orumą, jį įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti jam psichologinę ar fizinę žalą;

3.3. patyčios kibernetinėje erdvėje – patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijomis ir (ar) informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui;

3.4. vaiko nepriežiūra – vaiko atstovo pagal įstatymą ir (ar) už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis nepakankamas pagrindinių vaiko fizinių ir dvasinių poreikių tenkinimas ar netenkinimas, keliantis grėsmę vaiko fizinei, protinei, emocinei ir socialinei sveikatai ir raidai;

3.5. prevencija – priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą;

3.6. intervencija – Progimnazijos direktoriaus, pavaduotojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų Progimnazijos darbuotojų koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

4. Progimnazijoje draudžiama bet kokia smurto forma, nukreipta:

- 1) mokinių prieš mokinius;
- 2) Progimnazijos darbuotojų prieš mokinius;
- 3) mokinių prieš Progimnazijos darbuotojus;
- 4) Progimnazijos darbuotojų prieš kitus Progimnazijos darbuotojus;
- 5) mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokinius, mokytojus.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

5. Pozityvaus Progimnazijos mikroklimato kūrimu ir pozityvių vertybių puoselėjimu rūpinasi Progimnazijos vadovas, Vaiko gerovės komisija, į šį procesą įsitraukia visi bendruomenės nariai, sprendimų ieškoma kartu diskutuojant ir tariantis.

6. Saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi Progimnazijos vaiko gerovės komisija:

6.1. vadovaudamasi Progimnazijos veiklos kokybei įsivertinti ir tobulinti skirtais instrumentais bei kitais pasirinktais būdais (apklausa, stebėjimu, pokalbiais ar kt.), reguliariai renka informaciją apie mokymo(si) aplinkos saugumą, bendruomenės narių tarpusavio santykius ir identifikuoja aktualias problemas;

6.2. numato prevencijos ir intervencijos priemones (taip pat ir prevencinių programų įgyvendinimo), siekiant spręsti identifikuotas problemas, mažinti su jomis susijusius rizikos veiksnius ir didinti apsauginių veiksnių įtaką;

6.3. vertina priemonių veiksmingumą: analizuoja pasiektus rezultatus, sėkmės veiksnius ir trukdžius, numato galimybes tobulinti priemones.

7. Progimnazijos darbuotojai pagal pasiskirstytas atsakomybes įgyvendina numatytas prevencijos ir intervencijos priemones. Priemonių įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisijos pirmininkas.

8. Progimnazijos pedagoginiai darbuotojai ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

9. Mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas vykdomas integruojant Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programos (patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-494) temas pasaulio pažinimo, gamtos ir žmogaus, biologijos, chemijos, dorinio ugdymo pamokose ir klasės valandėlėse, neformaliojo vaikų švietimo ir projektinėje veikloje, organizuojamuose renginiuose, socialinių įgūdžių modulyje ir klasių valandėlių metu 3–8 klasėse įgyvendinant Olweus patyčių prevencijos programą, 1–2 klasėse įgyvendinant „Antro žingsnio“ programoje.

10. Progimnazija, vykdydama veiklas, orientuotas į smurto ir patyčių prevenciją, bendradarbiauja su mokinių tėvais, vietos bendruomene, savivaldybėje esančiomis įstaigomis ar organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis.

11. Klasių vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir patyčias tarp auklėtinių, informuoja Progimnazijos Vaiko gerovės komisiją apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus auklėjamojoje klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

12. Bet kuris Progimnazijos darbuotojas (mokytojas, pagalbos mokiniui specialistas, mokyklos vadovas ar nepedagoginis darbuotojas):

12.1. nedelsdamas reaguoja į smurtą ar patyčias ir tuojau pat jas stabdo;

12.2. primena smurtaujančiam (besityčiojančiam) mokiniui Progimnazijos nuostatas smurto ar patyčių atveju ir mokinio elgesio taisykles;

12.3. nedelsdamas informuoja klasės vadovą apie įvykusias (įtariamąs) patyčias ar smurtą. Jei klasės vadovo įvykio metu mokykloje nėra, informuoja socialinį pedagogą;

12.4. dalyvauja įvykusio smurto ar patyčių atveju tyrime, bendradarbiauja su suinteresuotais asmenimis ar institucijomis.

13. Klasės vadovas pastebėjęs ar gavęs informaciją apie smurtą ar patyčias (įvykusias ar įtariamąs):

13.1. nedelsdamas išsiaiškina situaciją, mokiniams primena elgesio taisykles;

13.2. nedelsdamas tą pačią dieną organizuoja individualius pokalbius su smurtą ar patyčias patyrusiu mokiniu, smurtavusiu ar besityčiojusiu mokiniu, jei yra, su smurto ar patyčių stebėtojais;

13.3. įvertinęs įvykį, nedelsdamas tą pačią dieną informuoja visų situacijos dalyvių tėvus (globėjus) apie įvykusį smurto ir patyčių atvejį. Jei yra poreikis, kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

13.4. esant poreikiui kreipiasi dėl pagalbos mokiniui specialistų (socialinio pedagogo, psichologo, sveikatos priežiūros specialisto) pagalbos teikimo;

13.5. vykdo tolesnę smurto ar patyčių situacijos stebėseną;

13.6. nustatęs sudėtingesnę smurto ar patyčių atvejį arba nesiliaujant smurtui ir patyčioms skubiai informuoja socialinį pedagogą. Tą pačią dieną užpildo pranešimo apie smurtą ar patyčias formą (Priedas Nr.1), perduoda ją socialiniam pedagogui. Jei socialinio pedagogo nėra, užpildytą formą perduoda Vaiko gerovės komisijos pirmininkui;

13.7. įtardamas apie mokinio patiriamą smurtą šeimoje (fizinis, psichologinis smurtas, nepriežiūra) ar gavęs informaciją apie patirtą smurtą šeimoje informuoja mokyklos socialinį pedagogą arba Progimnazijos direktorių.

14. Socialinis pedagogas gavęs informaciją apie smurtą ar patyčias (įvykusias ar įtariamas):

14.1. nedelsdamas išsiaiškina sudėtingesnes smurto ar patyčių situacijas, įvertina įvykius;

14.2. įvykį registruoja patyčių ir smurto registravimo žurnale (Priedas Nr. 2);

14.3. skubiai išnagrinėja pranešimo apie smurtą ar patyčias formoje pateiktą informaciją ir nedelsdamas išsiaiškina sudėtingesnius ir pasikartojančius smurto ar patyčių atvejus mokyklos aplinkoje;

14.4. organizuoja individualius pokalbius su sudėtingesnių ar pasikartojančių smurto ar patyčių situacijų dalyviais, juos konsultuoja, toliau bendradarbiauja su jų tėvais, klasės vadovais ir kt.;

14.5. esant poreikiui kreipiasi dėl pagalbos (sveikatos priežiūros specialisto, psichologo ir kt.) teikimo smurto ar patyčių situacijų mokyklos aplinkoje dalyviams ir bendradarbiauja su suinteresuotomis institucijomis (policija, VTAT ir kt.);

14.6. vykdo tolesnę sudėtingesnių smurto ar patyčių situacijų stebėseną;

14.7. esant sudėtingesnei situacijai ir/ar nesibaigus smurto ir/ar patyčių atvejui, informuoja Progimnazijos Vaiko gerovės komisiją.

15. Veiksmų seka kai smurtas ir/ar patyčios pastebimi prieš Progimnazijos darbuotojus (mokinių prieš darbuotojus, darbuotojų prieš kitus darbuotojus, mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokytojus, darbuotojus):

15.1. bet kuris bendruomenės narys, įtaręs, pastebėjęs ar gavęs pranešimą apie smurtą ir/ar patyčias prieš Progimnazijos darbuotoją kreipiasi į direktorių, kuris:

15.1.1. išsiaiškina ir įvertina situaciją;

15.1.2 apie atvejį (jeigu dalyvavo nepilnametis) informuoja Progimnazijos psichologą, aptaria veiksmų planą;

15.1.3 jeigu dalyvavo nepilnametis, ne vėliau kaip kitą darbo dieną praneša smurtą ir/ar patyčias patyrusio mokinio tėvams (globėjams, rūpintojams) bei Vaiko teisių apsaugos skyriui;

15.1.4 ne vėliau kaip kitą darbo dieną apie įvykusį smurto ir/ar patyčių faktą prieš darbuotoją praneša Klaipėdos miesto Pedagoginei psichologinei tarnybai ir rekomenduoja smurtavusiam ir/ar tam, kuris tyčiojosi asmeniui kreiptis psichologinės pagalbos.

14. Pastebėjus ar gavus pranešimą apie patyčias kibernetinėje erdvėje:

14.1. bet kuris bendruomenės narys išsaugo vykstančių patyčių įrodymus;

14.2. informuoja klasės vadovą ar socialinį pedagogą (jam nesant – kuruojantį atitinkamą klasių grupę direktoriaus pavaduotoją ugdymui);

14.3. informavęs asmuo užpildo Pranešimo apie smurtą ir/ar patyčias formą (Priedas Nr. 1);

14.4. sužinoję apie viešą patyčių kibernetinėje erdvėje panaudojus vaizdinę informaciją atvejį, ir smurtaujančio, ir smurtą patiriančio nepilnamečio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) privalo, o kiti asmenys turi teisę apie tai pranešti Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai (toliau – Ryšių reguliavimo tarnyba) pateikdami pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt.

15. Progimnazijos psichologas:

15.1. smurtavusiam ir/ar tam, kuris tyčiojosi bei smurtą ir/ar patyčias patyrusiam nepilnamečiui asmeniui kartu su jį lydinčiais tėvais (globėjais, rūpintojais) ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo apie smurto ir/ar patyčių faktą momento suteikia psichologinę pagalbą;

15.2. įvertinęs kiekvieno smurto ir/ar patyčių epizodo aplinkybių visumą ir atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatytą psichologinės pagalbos teikimo tvarką nustato psichologinės pagalbos trukmę.

16. Mokyklos Vaiko gerovės komisija, gavusi informaciją apie smurto ar patyčių atvejį:

16.1. organizuoja posėdį ir įvertina turimą informaciją;

16.2. numato pagalbos (psichologinės, socialinės, pedagoginės, teisinės) smurtą ir patyčias patyrusiam mokiniui, smurtavusiam ar besityčiojusiam mokiniui, smurtą ar patyčias stebėjusiems mokiniams organizavimą ir sudaro veiksmų planą;

16.3. esant poreikiui koreguoja sudarytą veiksmų planą;

16.4. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius posėdžius situacijos įvertinimui;

16.5. nuolatos teikia informaciją mokyklos vadovui apie situaciją.

IV. SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJA MOKANTIS NUOTOLINIU BŪDU

17. Vieta, kurioje vyksta pamokos (nesvarbu ar gyvai ar nuotoliniu būdu) yra vieša vieta. Mokytojas turi užtikrinti saugią pamoką mokiniams:

17.1. pastebėjęs patyčias, keiksmazodžius, netinkamo turinio pasidalinta foto ar video medžiagą iš karto reaguoja – žodžiu (raštu) įspėdamas ar/ir atjungdamas nuo priegigos netinkamai besielgiantį mokinį;

17.2. fiksuoja (jei tai įmanoma) padarytą pažeidimą;

17.3. vėliau – pasikalba su mokiniu ar mokiniais;

17.4. praneša klasės vadovui, tėvams, socialiniam pedagogui ir/ar kitiems mokyklos darbuotojams/mokyklos vadovui;

17.5. atsižvelgiant į neleistinų veiksmų turinį, pateikia pranešimą policijai kartu su užfiksuotais faktais (jei tokių yra).

18. Netinkamai besielgiantis mokinys svarstomas mokyklos Vaiko gerovės komisijos posėdyje.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Su Progimnazijos nustatyta Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašu pasirašytinai supažindinami visi Progimnazijos darbuotojai, mokytojai, mokiniai.

20. Tėvai su šios tvarkos aprašu supažindinami žinute el. paštu arba per TAMO dieną.

21. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

KLAIPĖDOS SENDVARIO PROGIMNAZIJA
PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR/AR PATYČIAS FORMA

 (Pranešimo data)

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie smurtą ir/ar patyčias:	
Kam pranešta apie smurtą ir/arpatyčias:	
Kada įvyko smurtas ir/ar patyčios (data, val.):	
Kur įvyko smurtas ir/ar patyčios:	
Kokia smurto ir/ar patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
<p>smurtas – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą;</p> <p>patyčios –psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės kitam asmeniui daromi</p> <p>☐ tyčiniai pasikartojantys veiksmai, kuriais siekiama pažeminti jo reputaciją ar orumą, jį ižeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti jam psichologinę ar fizinę žalą;</p> <p>☐ <i>Detalizuokite:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>asmens užgauliojimas veiksmais: pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.;</i> • <i>asmens užgauliojimas žodžiais: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;</i> • <i>įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas.</i> <p>☐</p> <ul style="list-style-type: none"> • _____ <p>patyčios kibernetinėje erdvėje – patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijomis ir (ar) informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui;</p> <p><i>Detalizuokite:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių, nuotraukų, vaizdo įrašų viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).</i> • _____ <p>☐ vaiko nepriežiūra – vaiko atstovo pagal įstatymą ir (ar) už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis nepakankamas pagrindinių vaiko fizinių ir dvasinių poreikių tenkinimas ar netenkinimas, keliantis grėsmę vaiko fizinei, protinei, emocinei ir socialinei sveikatai ir raidai.</p> <p><i>Detalizuokite:</i></p> <p>_____</p> <p>☐</p> <p>_____</p> <p>kiti pastebėjimai (įrašyti) _____</p>	
Ar jau yra žinomi tokio elgesio atvejai per paskutinius metus:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

<i>Patyrusio/ių smurta ir/ar patyčias</i> vardas, pavardė, klasė (jei suaugęs asmuo, nurodyti pareigas arba giminystės ryšį):	
<i>Kuris smurtavo ir/ar tyčiojosi</i> vardas, pavardė, klasė (jei suaugęs asmuo, nurodyti pareigas arba giminystės ryšį):	
<i>Stebėjusio/ių patyčias</i> vardas, pavardė, klasė (jei suaugęs asmuo, nurodyti pareigas arba giminystės ryšį):	

Išsamesnė informacija apie patį įvykį:

--

Kokių veiksmų jau buvo imtasi:

--

Pildė:

**KLAIPĖDOS SENDVARIO PROGIMNAZIJA
SMURTO IR/AR PATYČIŲ ATVEJŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS**

Eil. Nr.	Data	Kas pateikė pranešimo apie smurtą ir/ar patyčias formą	Smurtą ir/ar patyčias patiriantis (vardas, pavardė, klasė (jei suaugęs asmuo, nurodyti pareigas arba giminystės ryšį))	Smurtaujantis ir/ar besityčiojantis (vardas, pavardė, klasė (jei suaugęs asmuo, nurodyti pareigas arba giminystės ryšį))	Taikytos priemonės	
					Socialinis pedagogas	Psichologas